

C Predikce vývoje makroekonomických indikátorů

C.1 Ekonomický výkon

Ekonomický výkon zatím nedosáhl úrovně vrcholu cyklu před recesí na přelomu let 2008 a 2009. V porovnání s ním byl ve 4. čtvrtletí 2011 sezónně vyrovnaný reálný HDP o 1,2 % nižší. Od poloviny roku 2010 začal růst sezónně vyrovnaného HDP zpomalovat a ve 2. pololetí 2011 se zastavil. Ve 3. i 4. čtvrtletí byl vykázán mezičtvrtletní pokles HDP o 0,1 %, a česká ekonomika se tak formálně ocitla v technické recesi. Takto malé mezičtvrtletní změny HDP jsou však pod hranicí statistické chyby a následná zpřesnění čtvrtletních národních účtů jsou obvykle vychýlena směrem ke zvýšení růstu⁷, což uvedenou skutečnost relativizuje. Současnou fázi ekonomického cyklu tak lze označit za stagnaci.

Meziročně HDP⁸ ve 4. čtvrtletí vzrostl o 0,3 % (*proti 0,8 %*). Za celý rok 2011 dosáhl růst 1,7 % (*proti 1,8 %*). Pro rok 2012 očekáváme, že stagnace bude víceméně pokračovat – měl by být vykázán růst pouze o 0,2 % (*beze změny*). V roce 2013 by mohlo dojít k zotavení na úroveň 1,3 % (*proti 1,6 %*). Rizika jsou vychýlena směrem dolů, i když méně než v případě minulé predikce.

Pro nejbližší období budí určitý optimismus snížení vnějších rizik, způsobené dokončením restrukturalizace řeckého dluhu a pozitivními dopady mimořádných dlouhodobých finančních operací ECB.

Výrazně negativně se na růstové dynamice naopak projeví fiskální konsolidace. Půjde zejména o zvýšení sazeb DPH od počátku let 2012 i 2013. Obavy rovněž vyvěrají z nízké úrovně důvěry v ekonomice, nejvíce pak u spotřebitelů a ve stavebnictví. To by se mělo odrazit v opatrnějším mikroekonomickém rozhodování. Hospodářská situace firem bude velmi diferencovaná, u podniků spojených s exportem bude situace citelně lepší v porovnání s podniky závislými převážně na domácím odbytu.

Zhoršení směnných relací vedlo k tomu, že **reálný hrubý domácí důchod** (RHDD), který odráží důchodovou situaci české ekonomiky, rostl pomaleji než HDP. Ve 4. čtvrtletí 2011 RHDD meziročně poklesl o 0,2 % (*proti 0,1 %*). Důchodová situace českých

ekonomických subjektů tak zaostává za růstem výkonu. Za celý rok 2011 RHDD stagnoval (*proti růstu o 0,5 %*). V roce 2012 by měl při dalším zhoršení směnných relací poklesnout o 0,3 % (*proti 0,6 %*). Pro rok 2013 čekáme růst o 1,0 % (*proti 1,2 %*).

Pomalejší růst reálného HDP i nižší deflátor hrubých domácích výdajů způsobily nižší přírůstky **nominálního HDP**, než byly očekávány v lednové prognóze. Ve 4. čtvrtletí 2011 byl zaznamenán meziroční růst o 1,2 % (*proti 2,0 %*). Cenový vývoj⁹ stojí i za nižším než očekávaným nárůstem nominálního HDP pro rok 2011. Přírůstek činil 0,9 % (*proti 1,5 %*). V roce 2012 by pak měl nárůst dosáhnout 2,1 % (*proti 2,2 %*). V roce 2013 by měl nominální HDP vzrůst o 2,7 % (*proti 2,4 %*).

Pokud jde o **důchodovou strukturu** HDP, po nepříznivém vývoji v předchozích čtvrtletích roku 2011 ve 4. čtvrtletí hrubý provozní přebytek výrazně vzrostl, o 3,4 % (*proti 1,5 %*). I tak za rok 2011 jeho růst dosáhl pouze 0,5 % (*proti 0,8 %*). Odlišná orientace odchylek je dána zpřesněním dat za předchozí čtvrtletí.

V roce 2012 by mohl přírůstek provozního přebytku dosáhnout 1,4 % (*proti 1,0 %*). V roce 2013 očekáváme jeho zvýšení k 2,8 % (*proti 2,1 %*).

Výdajové složky HDP

Meziroční pokles reálných **výdajů domácností** na konečnou spotřebu dosáhl 0,7 % (*v souladu s predikcí*). Spotřebu domácností stlačuje jejich nepříznivá příjmová situace, zejména pokles objemu platů v části veřejného sektoru, a nízká spotřebitelská důvěra. Za rok 2011 spotřeba domácností poklesla o 0,5 % (*proti 0,4 %*).

Na počátku roku 2012 se ve spotřebě navíc negativně projeví i vyšší inflace vlivem zvýšení redukované sazby DPH z 10 % na 14 %. I proto očekáváme v roce 2012 snížení spotřeby o 0,4 % (*proti 0,7 %*). V roce 2013 by se díky mírnému oživení ekonomiky mohla i přes fiskální restriktci spotřeba po dvou letech poklesu stabilizovat. Očekáváme nevýrazný růst na úrovni 0,2 % (*proti 0,7 %*).

Výdaje vlády na konečnou spotřebu ve 4. čtvrtletí 2011 reálně klesly o 1,7 % (*proti 4,4 %*). Za celý rok 2011 se spotřeba vlády snížila o 1,4 % (*proti 2,3 %*). V souladu s přijatými stabilizačními opatřeními

⁷ V dosavadní historii publikace sezónně očištěného HDP od roku 2002 bylo z 38 pozorování zaznamenáno zpřesnění prvního odhadu mezičtvrtletního růstu směrem vzhůru ve 23 případech (61 %), beze změny ve 2 případech a směrem dolů ve 13 případech (34 %).

⁸ V textu jsou dále uváděna data bez sezónního očištění, pokud není uvedeno jinak

⁹ Pokles průměrného deflátoru HDP za 1. až 3. čtvrtletí 2011 byl revidován z 0,7 % na 1,3 %.

a očekávaným vázáním některých výdajů se i nadále předpokládá úsporné chování vládních institucí jak z hlediska zaměstnanosti, tak i nákupů zboží a služeb. Pro rok 2012 předpokládáme pokles spotřebních výdajů vlády o 3,7 % (*proti 2,5 %*). V roce 2013 by při respektování konsolidační strategie mohlo dojít ke zpomalení poklesu na 0,5 % (*proti růstu o 0,1 %*).

Tvorba hrubého fixního kapitálu ve 4. čtvrtletí 2011 meziročně klesla o 1,7 % (*proti 0,9 %*). Strojírenské investice podle posledních údajů během celého roku rostly, stavební investice naopak klesaly. Ve 4. čtvrtletí 2011 se nákupy dopravních prostředků zvýšily o 11,2 %, nákupy strojů (mimo dopravní prostředky) stouply o 1,7 %. Investice do staveb mimo bydlení se naopak snížily o 3,9 % a investice do bydlení klesly dokonce o 11,3 %. Za celý rok 2011 investice poklesly o 1,2 % (*proti 0,3 %*).

Budoucí vývoj investic je mimořádně nejistý. Negativním směrem budou působit pesimistická očekávání, obavy z možných dopadů dluhové krize v eurozóně a omezení veřejných investičních výdajů. Na druhé straně se již začíná projevovat vysoké využití výrobních kapacit u úspěšných exportujících firem a jejich podinvestovanost. Nové investice by rovněž mohly být stimulovány vyšším přílivem prostředků ze strukturálních fondů EU (za předpokladu překonání současných obtíží s čerpáním). Výsledkem působení těchto protichůdných faktorů by měla být zhruba stagnace následovaná mírným růstem. V roce 2012

C.2 Ceny

Spotřebitelské ceny

Meziroční růst spotřebitelských cen dosáhl v únoru 3,7 % (*proti 3,5 %*) při příspěvku administrativních opatření ve výši 2,6 p.b.

Zrychlení meziroční inflace na začátku roku je dáno zvýšením příspěvku administrativních opatření, kde se v rozsahu 1,1 p.b. promítlo zvýšení snížené sazby DPH z 10 % na 14 %. K meziroční inflaci přispívají z regulovaných cen 0,6 p.b. ceny zemního plynu a po 0,2 p.b. například ceny elektřiny, tepla, vodného a stočného celkem a ceny v oddílu zdraví.

V únoru byla meziroční inflace nejvíce tažena oddílem bydlení (1,6 p.b.) následovaným potravinami a nealkoholickými nápoji (1,1 p.b.), ve kterých se promítla více než polovina dopadu zvýšení DPH.

Ceny pohonných hmot zaznamenaly v únoru rekordní úroveň, když cena benzínu Natural 95 dosáhla 36,20 Kč/l a cena motorové nafty 36,75 Kč/l. Přijaté

počítáme s poklesem o 0,5 % (*proti růstu o 0,1 %*). Pro rok 2013 počítáme s obnovením růstové dynamiky na úrovni 2,1 % (*predikci neměníme*).

Příspěvek změny zásob k meziročnímu růstu HDP na sezónně očištěných datech dosáhl ve 4. čtvrtletí 2011 hodnoty -0,5 p.b. a byl jedním z faktorů snižujícím meziroční dynamiku HDP. Za celý rok 2011 dosáhl příspěvek změny zásob hodnoty -0,1 p.b. (*proti -0,2 p.b.*). V letech 2012 i 2013 předpokládáme zhruba neutrální vliv zásob na změnu ekonomického výkonu.

Oblast zahraničního obchodu představuje hlavní pozitivní faktor ekonomického vývoje. Zpomalení růstu dovozu vlivem poklesu domácí poptávky je podstatně silnější oproti zpomalení vývozu v důsledku nižší zahraniční poptávky. Výsledkem je výrazně kladný **příspěvek zahraničního obchodu** (ZO) k meziročnímu růstu HDP na sezónně očištěných datech. Ten dosáhl za 4. čtvrtletí 2011 hodnoty 2,3 p.b. Za rok 2011 příspěvek ZO dosáhl 2,6 p.b. (*proti 2,7 p.b.*), což by byla nejvyšší hodnota od roku 2005. Za nikoli výrazně nepříznivých vnějších podmínek lze v časovém horizontu predikce očekávat pozitivní příspěvky zahraničního obchodu. Zpomalení poptávky po dovážěném zboží a službách by mělo nadále převažovat nad oslabením tempa růstu objemu vývozu, i když s nižší intenzitou v porovnání s mimořádným rokem 2011. V roce 2012 by měl příspěvek ZO dosáhnout 1,0 p.b. (*predikci neměníme*), v roce 2013 pak 0,8 p.b. (*predikci neměníme*).

předpoklady ohledně dolarových cen ropy a směnného kurzu CZK/USD se promítají do nepříznivého výhledu korunových cen ropy (viz tabulka A.1.3) a nedávají v horizontu predikce prostor pro podstatnější snížení cen pohonných hmot.

ČSÚ pracuje od ledna 2012 s novým spotřebním košem, který byl zveřejněn 16. 2. 2012. Došlo k drobným změnám v seznamu cenových reprezentantů a ke změně jejich vah. Přechod na nový spotřební koš mimo jiné komplikuje srovnání minulé prognózy se skutečností i s aktuální prognózou. Nové váhové schéma se vedle čerstvých informací také odráží ve změně odhadu příspěvků administrativních vlivů mezi touto a lednovou makroekonomickou predikcí. Změna váhového schématu obvykle vede za jinak stejných okolností ke zvýšení roční prognózy příspěvku regulovaných cen zhruba o 0,1 p.b..

Nadále předpokládáme, že v roce 2012 bude inflace přibližně ze tří čtvrtin dána administrativními

opatřeními, které se skládají z dopadů nepřímých daní a ze změn cen, které jsou ČSÚ vykazované jako regulované. Z nepřímých daní bude na růst cenové hladiny kromě již uskutečněného zvýšení DPH působit zvýšení spotřební daně z cigaret a tabáku s odhadovaným dopadem 0,1 p.b. Ve skupině statků s regulovanými cenami přispějí k meziročnímu růstu CPI v prosinci 2012 nejvíce zboží a služby spojené s bydlením (příspěvky 0,2 p.b. by měly vykazat elektřina, vodné a stočné dohromady, zemní plyn a teplo). Administrativní opatření by měla k meziročnímu růstu cen v prosinci 2012 přispět 2,1 p.b. (*prognózu neměníme*).

Hlavním protiinflačním faktorem bude v roce 2012 slabá domácí poptávka, naopak mírně proinflační by mělo být působení směnného kurzu. **Průměrná míra inflace** by v roce 2012 měla dosáhnout 3,3 % (*proti 3,2 %*) při zvýšení cen v průběhu roku o 2,4 % (*proti 2,3 %*). Meziroční růst cen by se měl ve 2. pololetí zpomalovat. Příspěvky tržního růstu cen k meziroční inflaci i nadále očekáváme během roku 2012 kladné.

Prognóza pro rok **2013** již nevychází z předpokladu sjednocení sazeb DPH na 17,5 %, nýbrž z předpokladu zvýšení obou sazeb o 1,0 p.b. na 15 % a 21 % od 1. 1. 2013. Příspěvek nepřímých daní ke zvýšení spotřebitelských cen již proto není předpokládán záporný, ale kladný, a to v rozsahu 0,7 p.b. Změna předpokladu ohledně DPH je také hlavním důvodem pro zvýšení prognózy inflace v roce 2013, kdy očekáváme průměrnou míru inflace 2,3 % (*proti 1,5 %*) při zvýšení cen v průběhu roku o 2,6 % (*proti 1,7 %*). Administrativní opatření by vlivem změny předpokladu

ohledně DPH měla mít dominantní vliv na inflaci i v roce 2013.

Deflátoři

Úhrnná cenová hladina v ekonomice se zvyšuje jen mírně. **Deflátor hrubých domácích výdajů** (HDV), který je komplexním indikátorem domácího cenového vývoje, vzrostl ve 4. čtvrtletí 2011 ve srovnání se stejným obdobím minulého roku o 1,4 % (*proti 2,1 %*), přičemž všechny jeho složky rostly pomaleji oproti predikci. Za rok 2011 tak deflátor vzrostl o 0,9 % (*proti 1,1 %*).

Na počátku roku 2012 se v domácích cenách projevil dopad změny DPH. Za celý rok 2012 by tak mohl deflátor HDV vzrůst o 2,4 % (*proti 2,7 %*) a měl by být tažen zejména spotřebitelskou inflací. V roce 2013, kdy čekáme další zvýšení DPH, by měl deflátor HDV vzrůst o 1,8 % (*proti 1,2 %*).

Hodnota implicitního **deflátoru HDP** ve 4. čtvrtletí 2011 vzrostla o 0,9 % (*proti 1,2 %*). Nižší výsledek byl způsoben deflátozem HDV zejména v oblasti cen tvorby fixního kapitálu. Směnné relace v zahraničním obchodě se zhoršily jen o 0,8 % (*proti 1,2 %*). Za rok 2011 deflátor poklesl o 0,7 % (*proti 0,2 %*). Odchylna predikce od skutečnosti byla způsobena zejména revizí poklesu průměrného deflátoru HDP za 1. až 3. čtvrtletí 2011 z 0,7 % na 1,4 % při revizi zhoršení směnných relací z 2,0 % na 2,6 %.

Pro rok 2012 zvyšujeme predikci deflátoru na 2,0 % (*proti 1,9 %*). Pro rok 2013 čekáme přírůstek deflátoru HDP o 1,4 % (*proti 0,8 %*) vlivem změny předpokladu o sazbách DPH (viz výše).

C.3 Trh práce

Stagnace ekonomiky má za důsledek pokles zaměstnanosti a mírné zhoršení podmínek na trhu práce.

Vedle toho je trh práce ovlivněn úbytkem počtu osob v práceschopném věku (viz Kapitola A.6) a novými legislativními úpravami u starobních důchodů. Tzv. malá důchodová reforma k 1. 10. 2011, která posílila vazbu nově přiznaných důchodů na pobírané mzdy, a zpřísnění penalizace za předčasný odchod do důchodu od začátku roku 2012 vedly ve 2. pololetí 2011 k dosud nevídanému nárůstu předčasných důchodů a k poklesu nabídky práce.

Zaměstnanost

Zaměstnanost podle výběrového šetření pracovních sil (VŠPS) ve 4. čtvrtletí 2011 v meziročním srovnání klesla

o 0,1 % (*proti růstu o 0,1 %*) v důsledku výrazného poklesu zaměstnaneckého segmentu o 0,5 % (*proti růstu o 0,2 %*). Předpokládáme, že zvýrazněný pokles počtu zaměstnanců byl vedle úsporných opatření podniků a institucí dán i jednorázovým faktorem odchodů do předčasného důchodu. Pokračoval přírůstek v podnikatelském segmentu, který se rozšířil o 1,9 % (*proti 0,4 %*) díky dalšímu nárůstu počtu podnikatelů bez zaměstnanců. I když v přírůstku sebezaměstnaných figuruje vyšší počet zkrácených úvazků a část z nich představují i starobní důchodci, může jejich setrvalé rostoucí počet signalizovat pokračující rozšiřování rozpočtově velmi nepříznivého švarcsystému. Nová legislativa od ledna 2012 předpokládá důraznější postihy za tento způsob zaměstnávání a od nového roku mělo také dojít ke

zpřísnění kontrol, skutečnou plnou účinnost však předpokládáme až později.

Ze sektorového pohledu způsobily přechod k meziročnímu poklesu počtu zaměstnaných osob terciární a primární sektor, sekundární sektor podle VŠPS vykázal mírný nárůst. Ten byl dán zpracovatelským průmyslem, v opačném směru výrazně působil úbytek ve stavebnictví. Významným přispěvatelem k úbytku celkové zaměstnanosti byla podle podnikových statistik nadále veřejná správa.

Sezónně očištěná zaměstnanost se ve 4. čtvrtletí 2011 mezičtvrtletně snížila. Došlo tak k zastavení příznivého růstového trendu, který trval od 2. čtvrtletí 2010.

Míra zaměstnanosti (15–64 let) ve 4. čtvrtletí meziročně vzrostla o 0,6 p.b. na 66,2 % (ve shodě s *predikcí*). V důsledku klesající populace v produktivním věku a zároveň potřeby zabezpečení výrobních kapacit očekáváme v horizontu predikce pozvolný nárůst míry zaměstnanosti. Předpokládáme i zapojení osob stojících nyní mimo ekonomickou aktivitu (zejména starobních důchodců).

Míra ekonomické aktivity (15–64 let) vzrostla ve 4. čtvrtletí 2011 v meziročním srovnání o 0,3 p.b. na 70,7 % (proti 70,8 %). Celková nabídka práce při průběžně klesajícím počtu obyvatel meziročně klesla o 0,5 % (proti 0,3 %). V dlouhodobém horizontu očekáváme spíše tendenci ke zvyšování míry participace, a to zejména z důvodu postupného zvyšování statutárního důchodového věku, který by měl vést (i když pomalejším tempem) i ke zvyšování efektivního věku odchodu do důchodu.

Pro letošní rok počítáme se snížením zaměstnanosti o 0,5 % (proti 0,3 %). Za zhoršením predikce stojí zejména přenos dosavadního poklesu sezónně očištěné zaměstnanosti. V návaznosti na očekávané zlepšování ekonomické situace by v roce 2013 měla zaměstnanost mírně vzrůst o 0,1 % (proti *stagnaci*).

Nezaměstnanost

Pokles **registrované** nezaměstnanosti na sezónně očištěných datech dosáhl svého dna zřejmě v září 2011. Od té doby začala nezaměstnanost v meziměsíčním srovnání mírně narůstat a tato tendence pokračovala i v prvních měsících roku 2012. Nepříznivým sociálním i ekonomickým jevem zaznamenaným u této statistiky je opětovný přírůstek osob dlouhodobě nezaměstnaných.

Podle VŠPS pokračoval ve 4. čtvrtletí 2011 v meziročním poklesu nejen celkový počet

nezaměstnaných, ale i počet osob dlouhodobě nezaměstnaných. **Míra nezaměstnanosti** dosáhla ve 4. čtvrtletí 2011 hodnoty 6,4 % (proti 6,5 %), její meziroční pokles činil 0,4 p.b. Lze předpokládat, že i zde se částečně mohl projevit vliv odchodů do předčasného důchodu.

Nová legislativní opatření by sice měla postupně přispět ke zpomalování přírůstku počtu registrovaných uchazečů, nicméně v horizontu predikce ještě přechod k poklesu nepředpokládáme. Očekáváme, že v roce 2012 dojde k mírnému zvýšení míry nezaměstnanosti (VŠPS) na 7,0 %, pro rok 2013 předpokládáme další nárůst na 7,2 % (*predikci pro oba roky neměníme*).

Mzdy

Objem mezd (NÚ, domácí koncept) ve 4. čtvrtletí 2011 podle předběžných údajů meziročně vzrostl pouze o 0,1 % (proti 2,0 %) při poklesu počtu zaměstnanců podle této statistiky o 0,4 %. Ke stále výraznějšímu úbytku ve stavebnictví se přidal i obchod, doprava a pohostinství. Objem mezd v agregátu státní správy, zdravotnictví a vzdělávání byl stejný jako loni.

Při vyšším než původně očekávaném poklesu zaměstnanosti v roce 2012 předpokládáme pro tento rok růst objemu mezd a platů o 1,5 % (proti 2,0 %), pro rok 2013 predikci ve výši 2,6 % neměníme.

Průměrná mzda podle evidenčních statistik ve 4. čtvrtletí 2011 vzrostla o 2,0 % (v souladu s *predikcí*), což při růstu cen o 2,4 % znamenalo v reálném hodnocení meziroční pokles o 0,4 %. V nepodnikatelské sféře trvá reálný pokles již od 2. čtvrtletí 2010.

Na poklesu mezd v podnikatelské sféře se průběžně nejvýrazněji podílelo stavebnictví. V nepodnikatelské sféře byly nadále patrné úspory v ústředních vládních institucích, zatímco ve vzdělávání byl zaznamenán nejvyšší meziroční přírůstek ze všech секcí.

Na základě signálů z podnikové sféry a dosud známých záměrů a rozhodnutí o platech ve veřejném sektoru pro následující období očekáváme umírnění nárůstu průměrných nominálních mezd. V roce 2012 předpokládáme nominální růst pouze o 2,0 % (*predikci neměníme*), což při předpokládané vyšší míře inflace bude znamenat reálný pokles celkové průměrné mzdy o 1,3 %. Pro rok 2013 předpokládáme se zlepšující se ekonomickou situací nominální nárůst průměrné mzdy o 2,6 % (reálně o 0,3 %).

C.4 Vztahy k zahraničí

(v metodice platební bilance)

S publikováním dat za 4. čtvrtletí 2011 revidovala ČNB údaje o platební bilanci za rok 2010 a první tři čtvrtletí roku 2011. Poměrový ukazatel schodku běžného účtu k HDP se v důsledku této revize zvýšil cca o 0,8 p.b. jak v roce 2010, tak v ročním úhrnu do 3. čtvrtletí 2011. Tyto změny do značné míry ovlivnily korektnost srovnání předchozích predikcí se skutečností.

Vnější nerovnováha, vyjádřená **poměrem salda běžného účtu (BÚ) k HDP**, dosáhla v roce 2011 $-2,9\%$, a meziročně se tak zlepšila o 1,0 p.b. Kromě obchodní bilance (zlepšení o 1,0 p.b.) se na tom podílela i bilance výnosů (lepší o 0,4 p.b.). Zhoršila se naopak bilance služeb (o 0,3 p.b.) a bilance běžných převodů (o 0,2 p.b.).

Růst světového obchodu pokračoval v roce 2011 již klesajícími tempy. Po silné expanzi exportních trhů¹⁰ o téměř 12 % v roce 2010 se v roce 2011 jejich růst zpomaloval a v průměru dosáhl 6,9 %. Negativní vliv dluhové krize v eurozóně na reálnou ekonomiku partnerských zemí by se měl i v dalších letech odrazit ve zpomalení růstu exportních trhů. Ten by v roce 2012 mohl dosáhnout 1,9 % (*proti 2,4 %*), v roce 2013 pak 2,8 % (*proti 2,7 %*). Předpokládáme také zpomalení růstu exportní výkonnosti, která indikuje podíl objemu českého zboží na zahraničních trzích, z 5,1 % v roce 2011 na 1,2 % (*proti 0,4 %*) v roce 2012 a 0,8 % (*proti 0,7 %*) v roce 2013. Stejně tak i u českého vývozu a dovozu očekáváme v příštích dvou letech výrazné snížení temp růstu. Vzhledem k poklesu domácí poptávky očekáváme nižší růst dovozu než vývozu, a tedy nárůst přebytku **obchodní bilance**. Jeho výši odhadujeme na 3,0 % HDP (*proti 3,3 %*) v roce 2012 a 3,4 % (*proti 3,5 %*) v roce 2013.

Schodek palivové bilance (SITC 3) dosáhl v roce 2011 4,6 % HDP. Vzhledem ke scénáři cen ropy očekáváme

udržení současných vysokých cen surovin v průběhu let 2012 i 2013. V poměru k HDP by se tak schodek palivové bilance měl prohloubit na cca 5,4 % v roce 2012, resp. 5,3 % v roce 2013 (*predikci pro oba roky neměníme*).

Přebytek **bilance služeb** v roce 2011 meziročně klesl o 0,3 p.b. na 1,7 % HDP. Tempa růstu vývozu i dovozu služeb po většinu roku zpomalovala, výdaje však rostly rychleji než příjmy a přebytek bilance služeb se snižoval. Pokles aktiva byl patrný především u dopravních služeb, kde nejvíce klesly přebytky ze silniční a letecké dopravy. Menší pokles přebytku byl zaznamenán u bilance cestovního ruchu, pouze saldo ostatních služeb se meziročně mírně zlepšilo. Pro roky 2012 i 2013 očekáváme stagnaci přebytku bilance služeb na úrovni cca 1,7 % HDP (*predikci pro oba roky neměníme*).

Schodek **bilance výnosů**, která zahrnuje reinvestované a repatriované zisky zahraničních investorů, vykazuje pouze slabou tendenci k růstu, která je patrná již od poloviny roku 2010. Týká se to jak odlivu investičních výnosů, které tvoří převážně reinvestovaný zisk, tak náhrad zahraničním zaměstnancům. V saldu dosáhl v roce 2011 schodek bilance výnosů 7,1 % HDP. Očekáváme, že v letech 2012 a 2013 bude slabý růst pokračovat a schodek bilance výnosů dosáhne 7,2 % HDP (*proti 6,9 %*), resp. 7,5 % HDP (*proti 7,3 %*).

V uvedených souvislostech odhadujeme, že v roce 2012 dosáhne poměr salda **běžného účtu** k HDP $-2,4\%$ (*proti $-1,6\%$*), v roce 2013 pak očekáváme poměr BÚ/HDP ve výši $-2,3\%$ HDP (*proti $-1,7\%$*). Po revizi dat dosahuje schodek běžného účtu vyšších hodnot, ani v tomto rozsahu však nezakládá rizika pro makroekonomické nerovnováhy.

¹⁰ Vážený průměr růstu dovozu zboží sedmi nejvýznamnějších obchodních partnerů (SRN, Slovenska, Polska, Rakouska, Francie, Velké Británie a Itálie).

Box C.4.1: Otevřenost české ekonomiky

Česká ekonomika patří mezi silně proexportně orientované země. Její otevřenost, měřená poměrem exportu zboží a služeb dle SNA k HDP, v roce 2010 dosahovala 68,2 %. Podle přeshraniční statistiky činil export zboží 67,1 % HDP. Níže uvedená data vycházejí z přeshraniční statistiky za rok 2010.

České exporty jsou charakteristické nízkou teritoriální i produktovou diverzifikací. Do Evropské unie směřuje 82 % celkového exportu, přičemž do prvních osmi zemí, z nichž všechny jsou členy EU, přes 70 %. S téměř třetinovým podílem hraje dominantní roli export do Německa, který má charakter zejména průmyslových subdodávek.

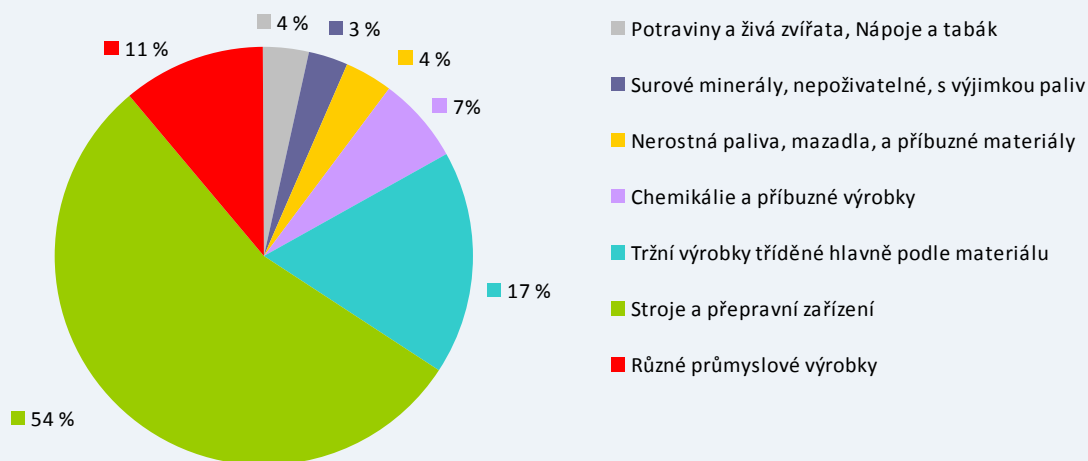
Tabulka 1: **Teritoriální struktura exportu zboží ČR**

podíl na exportu zboží celkem, b.c.

	Podíl	Kumulovaný podíl
Německo	32,6	32,6
Slovensko	8,6	41,2
Polsko	6,2	47,4
Francie	5,4	52,8
VB	5,0	57,7
Rakousko	4,8	62,5
Itálie	4,5	67,0
Nizozemsko	3,7	70,7
Rusko	2,7	73,4
Belgie	2,5	75,8

Nadpoloviční část exportu tvoří stroje a přepravní zařízení. Jednou z příčin byla i vládní podpora přímých zahraničních investic formou investičních pobídek, kdy téměř polovina z nich šla právě do automobilového průmyslu. Další významnou skupinou jsou polotovary v podobě zmíněných subdodávek především do zemí EU. Trojici uzavírá spotřební průmyslové zboží.

Graf 1: **Komoditní struktura exportu zboží ČR podle SITC, b.c.**

Pozn.: Graf nezachycuje kategorie **Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky** a **Komodity a předměty obchodu jinde nezatříděné**, neboť tyto jsou objemově zanedbatelné.

Tabulka 2 znázorňuje vzájemnou exportní propojenost mezi prvními sedmi největšími exportními partnery České republiky. U všech kontinentálních ekonomik je hlavním odběratelem Německo, přičemž teritoriální diverzifikace jeho vývozu je velmi vysoká. V posledním sloupci je patrná silná vzájemná provázanost těchto ekonomik.

Tabulka 2: **Exportní vztahy hlavních exportních partnerů ČR**

podíl na exportu zboží celkem, b.c.

Z/Do	ČR	Německo	Slovensko	Polsko	Francie	VB	Rakousko	Itálie	Celkem
ČR	x	32,6	8,6	6,2	5,4	5,0	4,8	4,5	67,0
Německo	2,8	x	0,9	4,0	9,4	6,2	5,5	6,2	34,9
Slovensko	13,7	19,2	x	7,3	6,8	3,7	6,8	5,5	63,1
Polsko	6,0	26,1	2,7	x	6,8	6,3	1,9	5,9	55,7
Francie	0,7	16,2	0,5	1,5	x	6,7	0,9	8,1	34,7
VB	0,7	10,5	0,2	1,4	7,2	x	0,6	3,3	23,9
Rakousko	3,8	31,6	2,1	2,5	4,2	3,0	x	7,8	55,0
Itálie	1,1	13,0	0,6	2,5	11,6	5,2	2,4	x	36,4

Poslední dvě tabulky zachycují vývoz hlavních evropských ekonomik na největší světové trhy. V poměru ke svým exportům vyváží tradičně nejvíce Velká Británie, ostatní ekonomiky udržují relativně nízkou závislost na těchto trzích, avšak i to stačí, aby jejich export do těchto teritorií činil kolem dvou třetin z celkového exportu celé Evropské unie.

Tabulka 3: **Teritoriální struktura vývozu vybraných zemí**

podíl na exportu celkem, b.c.

Z/Do	USA	Čína	Japonsko	Celkem	Zbytek světa
	1	2	3	4 = 1 + 2 + 3	
Německo	6,9	5,7	1,4	13,9	86,1
Francie	5,7	2,8	1,5	10,0	90,0
VB	14,4	2,9	1,6	18,9	81,1
Itálie	6,0	2,6	1,2	9,8	90,2

Tabulka 4: **Export do vybraných ekonomik mimo EU**

podíl na celkovém exportu EU, b.c.

Z/Do	USA	Čína	Japonsko
Německo	27,1	47,5	30,0
Francie	9,1	9,7	13,4
VB	18,4	7,8	11,5
Itálie	8,4	7,6	9,1
Celkem	63,0	72,6	64,1
Ostatní země EU	37,0	27,4	35,9

Obecně platí, že malé ekonomiky jsou otevřenější než ty velké. Jedinou evropskou výjimkou je Německo, jehož otevřenost, měřená poměrem exportu zboží a služeb k HDP, dosahuje 50 %. Česká ekonomika je dominantně závislá na hospodářském vývoji v Evropské unii. Naopak závislost českých vývozu na vývoji poptávky v USA a Číně je zatím zanedbatelná jak v přímém exportu, tak zprostředkovaně přes vývoz do eurozóny.

C.5 Mezinárodní srovnání

Srovnání za období do roku 2011 včetně vychází ze statistik Eurostatu, od roku 2012 jsou použity vlastní propočty na bázi reálných směnných kurzů.

Při využití metody parity kupní síly se porovnávání ekonomického výkonu jednotlivých zemí v rámci EU provádí v PPS (standardech kupní síly). PPS je umělá měnová jednotka, která vyjadřuje množství statků, které je v průměru možné zakoupit za 1 euro na území EU27 po kurzovém přepočtu u zemí, které používají jinou měnovou jednotku než euro. V roce 2011 činila parita kupní síly ČR podle aktualizovaných údajů Eurostatu 18,35 CZK/PPS v porovnání s EU27 či 17,42 CZK/EUR v porovnání s EA12.

Většina států se postupně zotavuje z hospodářské krize, která ve všech sledovaných zemích s výjimkou Polska vedla v roce 2009 k poklesu absolutní úrovně HDP na obyvatele při přepočtu pomocí **běžné parity kupní síly**. Od roku 2008 pokračuje propad ekonomické úrovně v Řecku, ke kterému se v roce 2011 přidalo také Portugalsko. Vzhledem k pokračující recesi, s níž se obě země potýkají, by tento nepříznivý vývoj měl pokračovat i v roce 2012. Kromě snížení absolutní úrovně došlo v obou uvedených zemích také k poklesu relativní ekonomické úrovně vůči zemím EA12, celková výše poklesu v období let 2009 a 2012 by v Řecku měla dosáhnout dokonce 13 p.b. Naopak pobaltské státy zaznamenávají od roku 2010 nejrychlejší zvyšování relativní ekonomické úrovně v porovnání s EA12, v roce 2012 by se však tempo reálné konvergence mělo výrazně zpomalit.

V roce 2011 dosáhla ekonomická úroveň České republiky, vyjádřená pomocí HDP na obyvatele při přepočtu pomocí běžné parity kupní síly, přibližně 19 700 PPS, což odpovídalo 72 % průměru EA12. Po

období konvergence, kdy se v letech 2000–2007 v České republice reálná ekonomická úroveň v porovnání se zeměmi EA12 zvýšila o 13 p.b., dochází od roku 2008 v důsledku nízkého růstu reálného HDP na obyvatele ke stagnaci či mírné divergenci.

Alternativní přepočet HDP na obyvatele prostřednictvím běžného **směnného kurzu** bere v úvahu tržní ocenění měny a z něho vyplývající různou úroveň cenových hladin. Tento ukazatel v případě ČR činil v roce 2011 cca 14 700 EUR, tedy přibližně polovinu (51 %) úrovně EA12. Vzhledem k očekávané stagnaci ekonomiky a mírnému znehodnocení CZK v roce 2012 však neočekáváme, že předkrizová úroveň roku 2008 bude v roce 2012 překonána.

Pokud jde o srovnání cenových hladin, v roce 2011 vzrostla v České republice **komparativní cenová hladina HDP** o 2 p.b. a dosáhla tak 71 % průměru EA12. Očekávaný mírný pokles cenové hladiny v roce 2012 by měl napomoci ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky.